

جيهاد دژى جيهاد له ئه فغانستان

28-09-2021

نووسه ره گان

ناوه ندى ليكولينه وهى رووداو

كورتته : كوشتنى ئه ميرى پيشووى داعشى خوراسان له لايهن تاليبانه وه، ههروه ها خۆبه خاوه نكردى داعش له چوار ته قينه وهى دژى تاليبان له جه لالئابادى ئه فغانستان، كه هاوكاتن له گه ل ئالوزبوونى په يوه ندى تاليبان و قاعیده، پيشهاتى نوئ و جيگه سه رنجن له په يوه ندى ئه و بزوتنه وه ئيسلاميه چه كدارانهى كه هه لگري دروشمى حاكميه تن بو ئيسلام له ئه فغان و كيشوه رى ئاسيا.

كوشتنى ئميرى پيشووى داعشى خوراسان له لايه ن تاليبانه وه، ههروه ها خو به خاوه نكر دنى داعش له چوار ته قينه وهى دژى تاليبان له جه لالئابادى ته فغانستان، كه هاوكاتن له گه ل ئالوزبوونى په يوه ندى تاليبان و قاعيده، پيشهاتى نوئ و جيگه سه رنجن له په يوه ندى ته و بزوتنه وه ئيسلاميه چه كدارانه ي كه هه لگرى دروشمى حاكميه تن بو ئيسلام له ته فغان و كيشوه رى ئاسيا. پاش دهر په راندنى قاعيده له سودان، مه لا محمه د عومهرى ري به رى پيشووترى تاليبان ته و ده مه ي نازناوى "امير المؤمنين" ي له ته فغانستان هه لگر ت (1996_2001) دالده ي ته و ري كخراوه ي دا. نه ك هه رته وه به لكو ته زموونى حوكمرانى بزوتنه وه كه شى له سه ر ئوسامه بن لادن دانا و نه يه يشت بكه ويته ده ست ته مريكا، چونكه پيوايوو شه ريعه ت ريگه نادات كه سىكى موسولمان راده ستى "بيباوه ران" بكات، به لام له وه رزى نوئى گه رانه وه ي تاليباندا بو سه ر ته ختى حوكمرانى كابل (15 ي ئابى 2021) ري به ركه انى ئيستاي بزوتنه وه كه ده لئىن چيتر نه قاعيده و نه داعش له ولات پويست نين، نه ك هه ر ته وه به لكو گفتى ته وه شيان داوه به ته مريكا و قه ته ر كه ريگه نه ده ن ولاته كه يان بيته مايه ي هه ر شه بو سه ر ئاسايشى جيهان كه روونه مه به ست ته و بزوتنه وه جيهاديينه يه كه بروايان به سنوور نيه و ته مريكا دوژمنى سه ره كيانه له پيش هه موويانه وه قاعيده يه كه ري كخراوى دايقى داعشه.

پيشتر ري كخراوى قاعيده به يعه تيان به ئيماره تى تاليبان داوه وه ك خانه خوئى ته فغانستان. له ئابى 2015 شدا تاليبان به گرنگيه وه نو يكر دنه وه ي به يعه تى ته يمه ن زهواهيرى به مه لا ته خته رى جيگره وه ي مه لا محمه د عومهر راگه ياند، ته مه ش له پيناو دهر خستنى شه ريعه تى جيهادى كه چو ن جيگاي متمانه ي ري كخراويكى وه ك قاعيده يه و ته وه تا به يعه تى پابه نديبوونيشى پ ن ده دات، به لام ئيستا كه بزوتنه وه كه پاش 20 سال گه راوه ته وه بو حوكمرانى ته فغانستان، تاويك به فه راموشكر دنى قاعيده و خو لادان له ناوبر دنى و تاويكيتر به جوا بكر دنى ئاشكرا مامه له ي له گه لدا ده كات.

هيشتا زور روون نيه له ئاينده قاعيده چو ن مامه له له گه ل تاليبان ده كات و تا ئيستا بيده نكي ئاشكراى هه ليزاردووه، به لام ته گه ر وه ك داعش بكه ويته سه نگره ي دژا به تيكر دنى ته م بزوتنه وه يه وه، ته وه دوو ليكه وته ي سه ره كى لئ ده كه ويته وه؛ له لايه ك ته مريكا و ولاتانى ناتو ناچار ده كات پشتيوانى تاليبان و حوكمرانيه كه ي بن وه ك قه لغانى دژ به مه ترسيه كه انى سه ريان، ته مه ش له قازانجى تاليبانه كه پويستى زورى به هاوكار ييه، له لايه ك يتر ده يخاته به رده م كي شه و قه يرانيكى دي كه گه وه كه "جيهاد دژى دژى جيهاد" ه، ته م ته گه ره ري تيچووه ش سه رده كيشيت بو مه ترسيه كه ي گه وه تر كه ته گه رى كوچكر دنى ناواخه ئابنى و هه ره پابه ندي و ئسوليه كه ي تاليبانه به ره و قاعيده و داعش كه ئيستا تاليبانى ته فغانستانيان پ ن لادهر له بنه ما بنچينه ييه كان، به ويپه ي ده ستى له ناو ده ستى ته مريكا دانا له قه ته ر و خه ريكيبو دو ئالدا تره مپ قايلىان بكات بچن بو كامپ ديقيد بو راگه ياندنى ري كه وته نه دوو قولييه كه يان.

لقه خوراسانيه كه ي داعش به دوو هه زار كه سيك مه زه نده ده كر يت، ته مه ش زور نيه له چاو 100 هه زار چه كدارى تاليبان كه پر چه كن به نو يترين ته كنه لوژياى ته مريكا و نه وروپا كه له هه ره سى حومه تى ته فغان ده ستيان به سه ردا گر ت، به لام له به ر ته وه ي داعش هه مان ته و ته كتيكانه به كار ده هين كه تاليبان خوئى به كار يده هينا بو به ره نكار بوونه وه ي ته مريكا، له بو مبي موگناتيسى و شه رى پارتيزانى و ته قينه وه ي خو كوژى، ده توانن سه ر ئيشه يه كى گه وه بو تاليبان دروست بكه ن كه ئيستا كات و دهر فه تى ته وه ي نيه زياتر له به ره به كى شه ر بكاته وه، ته ويش پاش به شه ره اتنى له گه ل چه كداره كانى په نجشير كه به خو يان ده لئىن "موجاهيدىن" و به سه رو كاپه تى ته حمه د مه سه ود بوونه ته مه كوئى كو كر دنه وه ي چه كدار و پي كه اته نه ياره كانى تاليبان.

به شيكى سه ره كى پي كه ينه رى تاليبان توپى حه قانيه كه ده سه ته خوشكى قاعيده و داعش، ته م خيزانه و شو ينگه وته كانيان كه له سيمبوله ئيسلاميه كانى سه رده مى شه رى سو قيه تن له هه شتاكان، وه ك به شه كه ي دي كه ي تاليبان لو كالى و وابه سه تى حوچره ته قليديه كانى قوتابخانه ديوبه نديه كان نين، ههروه ها كه يفيشيان به و جوانكار ييه نه يه ت كه مه لا برادر و مه كته ب سياسيه كه ي ده وحى تاليبان له پاش 2013 به سه ر كاروانى بزوتنه وه كه يان هينا وه. پيشيانوايه ته و سه ركه وته نى له ته فغانستان ده ست تاليبان كه وته وه به ره مى "جيهاده" نه ك سياسه ت و دانوستاندن. هه ر له م سو نكه يه شه وه هه نديك له وه زي ره كانى حه قانى (چوار له يه ك كابينه) به مشته كو ئله هه ولياندا وه له مه لا برادره ي سه رو كى مه كته ب سياسى تاليبان و به كيك له جيگرانى مه لا هه يبه توللا ناخوند زاده ي رابه رى تاليبان بدن كاتي ك پيدا گرى له سه ر حومه تى بنكه فراوان و كرانه وه ي زياتر به رووى دنيا كر دووه. ته م مشتمو پر هش بو مبيكى دي كه ي ته وقيتكراوه له ناو تاليبان و هه مووكات ته گه رى هه يه دوو چارى ناكوكى و به ريه كه وته نى ناوخويان بكات.

داعش و قاعيده كه ده چنه وه سه ر يه ك به ره باب له وه دا ناكوك بوون كه داعش بىروكه ي ئيماره تى ئيسلامى و حوكمى خو جئى جيهاديه كانى له هه ندى ناوچه ي عيراق و سوريا به ره پيدا بو راگه ياندنى خه لافه تيكى گريمانكراو، له كاتي كدا قاعيده له تر سى گه له كو مه ي دنيا له به رانه ريان ته وه يان نه ده كرد و دژى بوون. له ئيستا شدا كه ته م سى ري كخراوه له ته فغانستان به كانگير بوون. پابه ندى

نژودهولته تی سهرشانی تالیبان و بهیعتی پښووی قاعیده به تالیبان و شهرعیته تی جیهادی داعش وهك فهرزکی بهردهوام له برپای بزوتنه وه چه کداره کاند، ټیکه ل و پیکه ل بووه. له م میانه یه شدا تالیبان پښوایه شهرعیته تی کارکردن و قسه ی کۆتایی ته نها بو ټه وه وهك خانه خوږی ټه فغانستان و داعش و قاعیده ده بیټ برپون. ټه وانیش هه موو ولاتان به سهرزه مینی خودا ده زانن و له ناو تالیبان و له خاکی ټه فغانستانیشدا گه را و لایه نگریان هه یه و، ټه و نا کوکیان ه شی له نیوان ټه م دوو دیدگایه دا هه یه کراوه یه به رووی ټه گهری شه رپکی دیکه ی خوږناوی ناو خوږی ناو "موجاهیده" ه کان، هاوشیوه ی هه مان ټه و شه ره خوږناوییه ی که که و ته نیوان بزوتنه وه ټیسلامیه ټه فغانیه کان پاش ټه وه ی له کۆتایی هه شتاکان کۆتاییان به پیکه و هه ژموونی سوږییه ت ه ینا له خاکی ټه فغانستان.